

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова**

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
«03» листопада 2011 р.
Протокол № 3
Голова Вченої ради, ректор
чл.-кор. НАН України,
проф. Андрущенко В.П.**

Навчальна програма

з дисципліни «Перехідна економіка»

**галузь знань 0305
«Економіка і підприємництво»**

Спеціальність 6.030501 «Економічна теорія»

Освітньо–кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

УДК 378.016:330.1
ББК 65.01р30-211
Н 15

Укладач програми:
к.е.н., старший викладач Петришина Н.В.

Рецензенти програми:
к.е.н., доц. Штундер І.О.;
к.е.н., доц., зав. кафедрою «Економічної
теорії і політології» НУХТ Салатюк Н.М.

Робота видана за кошти університету.
Продажу не підлягає!

© Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова, 2011
© Петришина Н.В., 2011

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вивчення перехідної економіки є важливою складовою фундаментальної підготовки студентів за фахом – економічна теорія. Вивчення курсу ставить за мету ознайомити студентів з особливостями економіки України перехідного періоду. Пізнання суті перехідного процесу та закономірностями переходу від адміністративно-командної до ринкової системи господарювання сприяє комплексному осмисленню актуальних економічних питань. Опанування курсу сприяє підвищенню теоретичного рівня та розширенню світогляду студентів.

Вивчення дисципліни “Перехідна економіка” допомагає студентам оволодіти культурою економічного мислення, надає навички творчого осмислення розвитку соціально-економічних явищ перехідного періоду.

Володіння основами економіки перехідного періоду для економістів – теоретиків надає дієвий інструментарій для економічного аналізу та розробки економічних теорій та концепцій як теоретичної бази для системи соціально-економічних реформ в умовах трансформаційних перетворень ринкової економіки.

Мета дисципліни полягає у систематизації та формуванні системи знань студентів про закономірності та особливості переходу від адміністративно – командної до ринкової системи господарювання в умовах становлення державності та розвитку демократії в Україні; набуття навичок аналізу поведінки економічних суб’єктів на основі дослідження перехідних процесів; вміння виявити причини перехідного періоду та показати їх вплив на хід економічного та соціального розвитку України.

Предметом перехідної економіки є сукупність понять та категорій перехідного періоду та обґрунтування на їх основі закономірностей соціально-економічного розвитку перехідної економіки, напрями її реформування і тенденції розвитку.

До **основних завдань курсу** належать:

- вивчення сутності перехідної економіки;
- вивчення напрямів реформування та суперечностей перехідної економіки;

- набуття вмінь аналізувати особливості перехідної економіки;
- прийняття адекватних рішень;
- висвітлення взаємозв'язку «Перехідної економіки» з іншими дисциплінами.

Студенти повинні знати:

- причини, сутність і закономірності переходу економічної системи до її нового типу;
- передумови та фактори, що сприяли переходу від адміністративно-командної до ринкової економіки.

Студенти повинні вміти:

- вільно володіти економічним категоріальним апаратом при висвітленні сутності економічних понять та категорій перехідного періоду;
- використовувати комплекс набутих знань з попередніх дисциплін для оцінки та теоретико-методологічного обґрунтування економічного та соціального розвитку країни.

Дисципліна викладається студентам спеціальності «Економічна теорія» (бакалавр) у другому семестрі на четвертому курсі. Програма складається з двох модулів, які логічно побудовані та кожен з яких завершується модульною контрольною роботою.

На семінарських заняттях, які проводяться у вигляді обговорень питань теми, дискусій, доповідей, виступів, письмових контрольних робіт, тестувань тощо, перевіряється рівень засвоєння студентами матеріалу окремих тем та бачення ними усього комплексу проблематики навчальної дисципліни «Перехідна економіка»; формуються вміння самостійно мислити, робити висновки та узагальнення на основі вивченого матеріалу. Питання для самостійної роботи дозволяють розширити діапазон вивчення проблем, ґрунтовно проаналізувати окремі аспекти тем курсу, висвітлити їх зв'язок з практикою господарювання. Дана програма забезпечує поетапне ґрунтовне та комплексне вивчення курсу.

Практичне значення освоєння курсу: Освоєння курсу “Перехідна економіка” дає навички систематизації знань з економічної теорії; дозволяє студентам отримати уявлення про еволюцію економічної теорії як підґрунтя щодо розробки економічної політики держави. Курс поглиблює знання, одержані у попередніх курсах «Політичної економії», «Історії економічних учень» та «Економічної історії». Він дає можливість прослідкувати історичну еволюцію предмета економічної теорії, яка в наш час змінюється від дослідження економічних відносин між людьми в сфері виробництва і все більше аналізує методи прийняття рішень та визначення шляхів зниження невизначеності в суспільстві. Курс формує теоретичне підґрунття для засвоєння таких дисциплін, як «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Державне регулювання економіки», «Економіка підприємства», і ін. “Перехідна економіка” формує світогляд студентів як майбутніх науковців, економістів та викладачів економічної теорії.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Теми курсу	Аудиторних занять	В т.ч.:			Самостійна робота	Всього
			лекції	семінари	Індив. робота		
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Модуль 1. Загальні основи перехідного періоду</i>		17	8	8	3	30	53
1.	Феномен перехідної економіки	4	2	2	-	8	11
2	Радянська економіка — вихідний стан для ринкової трансформації	3	-	2	1	6	12
3	Вибір шляхів до ринку. Особливості ринкової трансформації інверсійного типу	3	2	2	1	6	9
4	Економічна теорія та економічна політика в перехідний період: співвідношення і взаємодія	4	2	-	1	6	11
5.	Держава як фактор трансформації	3	2	2	-	4	10
Вид контролю		модульна контрольна робота					
<i>Модуль 2 Створення основ ринкових відносин</i>		35	14	14	5	44	73
6.	Трансформація відносин власності. Приватизація	5	2	-	-	6	12
7.	Становлення ринкового механізму ціноутворення	4	2	2	1	4	10
8.	Формування ринків землі та нерухомості	3	2	2	-	6	10
9.	Формування ринку праці	3	-	2			
10	Домогосподарства й економічна поведінка споживачів перехідної економіки	4	-	2	-	4	8
11.	Реструктуризація підприємств	4	2	-	1	6	9
12.	Формування ринкової інфраструктури	4	-	2	1	6	8
13	Макроекономічна трансформація	4	4	2	1	6	8
14	Міжнародні аспекти перехідного періоду	4	2	2	1	6	8
Вид контролю		модульна контрольна робота					
ВСЬОГО:		52	22	22	8	74	126

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль I

Тема 1. Феномен перехідної економіки.

Економіка — це система відносин між людьми з приводу використання обмежених ресурсів у процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання різноманітних благ і послуг з метою задоволення потреб індивідів і суспільства.

Історія розвитку економічних систем. Вихідна та основна категорії як характеристики зміни і розвитку економічних систем.

Основні підходи до класифікації суспільної еволюції.

Етапи розвитку економічних систем(виникнення, формування, розвиток, проходження, розпад і зникнення). Періодизація суспільства та економіки перехідного періоду.

Зміст перехідної економіки як перетворення усієї системи соціально-економічних відносин; формування реальних ринкових відносин; створення відкритої національної ринкової економіки; побудова основ постіндустріального суспільства; процеси капіталізації суспільно-економічного ладу та ін. Чинники перехідної економіки(природно-кліматичні, виробничо-економічні, соціокультурні).

Риси та типи(локальна і глобальна) перехідної економіки.

Тема 2. Радянська економіка — вихідний стан для ринкової трансформації

Тотальне одержавлення економіки. Теоретичні уявлення про тотальне одержавлення. Соціально-економічні передумови тотального одержавлення.

Сутність політики воєнного комунізму(націоналізація, продрозкладка та ін.). Історична альтернатива командній економіці(неп: заміна продрозкладки продподатком, впровадження господарського розрахунку).

Директивне планування(загальні та спеціальні плани (державних фінансів, кредитування, регулювання цін тощо)). План ГОЕЛРО (Державний план електрифікації Росії) 1920 р.

Дефіцитність і надмірна монополізація радянської економіки.

Горбачовська перебудова радянського суспільства.

Тема 3. Вибір шляхів до ринку. Особливості ринкової трансформації інверсійного типу

Сутність ринку, його функції та умови формування.

Сутність моделей шляху до ринку(ринкова, соціально-ринкова та державно-керована).

Методи перетворень планово-централізованої економіки (градуалістичний та “шокової терапії”).

Наслідки запровадження методу «шокової терапії» в Україні.

Зміст і структура ринкової трансформації інверсійного типу. Ринкова трансформація - це перехід від адміністративно-командної до ринкової економіки. Трансформаційні процеси –процеси, під час яких відбувається знищення однієї системи і побудова іншої, зміна засад, переструктурування і створення нових форм розвитку. Сутність інверсії.

Класичний(пов'язаний з переходом від аграрного суспільства до індустріального) та інверсійний(формування ринкової системи в умовах індустріального суспільства) типи ринкового трансформування.

Основні трансформаційні потоки структури ринкового трансформування(первісне нагромадження капіталу; переструктурування економіки відповідно до нових закономірностей її функціонування; соціалізація економіки).

Тема 4. Економічна теорія та економічна політика в перехідний період: співвідношення і взаємодія

Сутність економічної політики перехідного періоду. Об'єкти та суб'єкти економічної політики. Заходи та методи економічної політики(роздержавлення і приватизація, демонополізація, реструктуризація, лібералізація цін, податкові пільги та санації, ліцензії і квоти, розміщення державного замовлення тощо).

Мета та основні напрямки економічної політики.

Концепції трансформації моделі економіки(теорії раціональних очікувань; теорії пропозиції; теорії інституціональних перетворень та теорія господарського права(в Німеччині)).

Напрями відродження економіки країни(запровадження системи довготривалих пріоритетів економічного розвитку найважливіших галузей народного господарства; розробка програми інвестицій з чітко визначеними джерелами фінансування; відновлення ролі заощаджень населення в інвестиційному процесі, побудова відповідної модель податкової системи, налагодження ефективного управління державною власністю).Наслідки програми ринкових перетворень.

Тема 5. Держава як фактор трансформації

Сутність держави як фактора трансформації.

Світовий досвід використання можливостей держави в умовах економічної нестабільності (“Новий курс” президента Рузвельта в США; “Економічне чудо” Японії; досягнення “азійських тигрів”, зокрема, виведення Південної Кореї на рівень “постіндустріальної держави”).

Державний сектор як надскладне явище економіки, що проявляється та функціонує як на підґрунті товарно-грошових відносин та об’єктивних економічних законів, так і відчутної ролі держави, її організаційно-управлінського впливу.

Державне підприємництво, як особлива форма загальнодержавної ініціативи та ефективного господарювання (економічна діяльність у різних сферах та сегментах національного господарства, що належать до державної власності і отримують необхідні фінансово-економічні результати (прибуток)).

Інноваційний характер державного підприємництва та напрямки його застосування в національному господарстві.

Тема 6. Трансформація відносин власності. Приватизація.

Роздержавлення як основа формування ринкової економіки. Ліквідація монополії державної власності. Сутність процесу одержавлення. Роздержавлення та приватизація власності, їх мета.

Цілі приватизації в постсоціалістичних країнах та в країнах Заходу. Цілі роздержавлення і приватизації в Україні.

Механізм роздержавлення власності.

Створення законодавчого та економічного середовища для роздержавлення і приватизації державної власності (створення Закону України «Про власність», Закону України «Про підприємництво», «Концепції роздержавлення і приватизації підприємств, землі і житлового фонду», Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств» та ін.).

Форми роздержавлення власності (акціонування державних підприємств і продаж певної частини акцій громадянам та їхнім господарським об’єднанням; оренда майна громадянами та їхніми господарськими об’єднаннями; обмеження втручання держави в процес ціноутворення, скасування примусового державного замовлення, відмова від надання підприємствам дотацій, субсидій і гарантування кредитів).

Особливості української моделі приватизації: суб’єкти, об’єкти, темпи і способи приватизації. Етапи приватизації, її наслідки та ефективність в Україні.

Тема 7. Становлення ринкового механізму ціноутворення.

Ціна як грошове вираження вартості товару за умови існування рівноваги попиту і пропозиції. Функції ціни (облікова, розподільча, стимулювальна). Класифікація цін (за обсягом купівлі-продажу товарів: оптові, роздрібні; за способом формування: конкурентні, монополні, регульовані; залежно від території дії: поясні, національні, світові).

Етапи формування ціни (постановка завдань ціноутворення, визначення попиту, оцінювання витрат, аналіз цін і товарів конкурентів, вибір методів ціноутворення, установлення кінцевої ціни).

Методи ціноутворення (за сумою середніх витрати виробництва та прибутку, на основі рівноваги попиту і пропозиції, на основі аналізу безбитковості та забезпечення цільового прибутку, залежно від відчутності та цінності товару, з урахуванням рівня поточних цін, установлення цін на закритих торгах, установлення цін на новий товар).

Основні напрями державного впливу на ціноутворення (установлення основних правил ціноутворення, державна політика цін у зовнішній торгівлі, державний контроль за цінами, державна підтримка цін).

Цінова дискримінація як одночасний продаж однорідних товарів різним категоріям покупців за неоднаковими цінами. Причини виникнення цінової дискримінації. Умови здійснення цінової дискримінації та її види (просторова, часова, товарна, персональна).

Тема 8. Формування ринків землі та нерухомості.

Нерухомість як економічна категорія. Нерухомість у широкому (це земля і все, що з нею тісно пов'язано) та у вузькому (це лише об'єкти, які безпосередньо пов'язані із землею) значеннях.

Характер зв'язку землі і нерухомості. Риси товарної форми нерухомості (непорушність (іmobільність) нерухомості, тривалість створення, висока капіталомісткість, довгостроковість існування, низька ліквідність, рентоутворювання).

Особливості формування ринків землі і нерухомості в перехідний період

Ринок нерухомості як системна організація, що включає сукупність пов'язаних певним чином окремих частин і елементів.

Структура ринку нерухомості в Україні (за способом використання: ринок споживчої, виробничої, комерційної, доходної та інвестиційної нерухомості; за масштабом охоплення (просторовим критерієм): загальнонаціональний, регіональний і локальний; за специфікацією прав власності («пучком» повноважень): ринок повних прав володіння (прав власності) і ринок прав користування; за видами об'єктів: ринок землі і ринок фізичних об'єктів (будівель і споруд).

Проблеми реструктуризації сільськогосподарського сектору (приватизація землі, створення фермерських господарств,

ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, відносин між виробниками сільськогосподарської продукції та підприємствами промисловості, банками, збутовими організаціями, обмеження або скасування субсидій з державного бюджету на продукцію сільськогосподарського виробництва та ін.).

Правові основи ринку землі(згідно зі ст. 14 Конституції України право власності на землю набувається і реалізується громадянами, юридичними особами і державою, Конституція України (ст. 13, 41) визначає принципи його реалізації).

Об'єкти та суб'єкти права власності.Оцінка вартості землі(нормативно-грошова — використовується для визначення вартості землі з метою оподаткування; експертна грошова — використовується для визначення ринкової вартості землі).

Державне регулювання ринку нерухомості і землі. Основні функції держави на ринку нерухомості(забезпечення правового простору для розвитку, запобігання виникненню суперечностей між інституціями ринку, реєстрація прав на нерухомість, розробка нової системи оподаткування об'єктів нерухомості та ін.).

Становлення інфраструктури ринку нерухомості(ріелтерські, оціночні, кредитні, лізингові, девелоперські, страхові, реєстраційні, аналітичні, управлінські послуги).

Тема 9. Формування ринку праці.

Ринок праці як система суспільних відносин, соціальних, у тому числі юридичних, норм та інституцій, які забезпечують нормальне відтворення і ефективне використання праці, кількість і якість якої відповідним чином винагороджуються.

Основні складові ринку праці(пропозиція робочої сили; попит на робочу силу; вартість та ціна робочої сили). Функції ринку праці: суспільного поділу праці, інформаційна, посередницька, ціноутворююча, стимулююча, оздоровча, регулююча).

Типи ринків праці(з точки зору територіального підходу: внутрішній та зовнішній; в залежності від соціального підходу: робітників, спеціалістів та менеджерів; залежно від професії: ринок вчителів, лікарів; з точки зору ланки суспільного виробництва: внутрішньофірмовий, галузевий, національний та ін.). Особливості функціонування ринку праці.

Складові елементи механізму функціонування сучасного ринку праці(елементи, суб'єкти та об'єкти).

Сутність та значення сегментації ринку праці.

Заробітна плата як форма ціни специфічного товару «робоча сила». Форми заробітної плати(номінальна та реальна). Державне регулювання заробітної плати.

Особливості та етапи формування ринку праці в Україні.

Тема 10. Домогосподарства й економічна поведінка споживачів перехідної економіки.

Домогосподарство як окрема господарююча одиниця. Історична еволюція домогосподарства. Економічна роль сім'ї у ринковій економіці.

Функції домогосподарства в ринковій економіці (соціальна, виховна, постачальницька, виробнича та посередницька).

Джерела формування дохідної частини бюджету домогосподарств (джерела сімейних доходів, які мають трудове походження; доходи від власності: рента ; частка доходів отриманих через так звані суспільні фонди споживання).

Тенденції зміни структури витрат сімейного бюджету(скорочення у доходах питомої ваги коштів, що йдуть на харчування сім'ї, зростання витрат із сімейного бюджету на соціально-культурні потреби, збільшення заощаджень та нагромаджень, які спрямовуються для поліпшення добробуту членів сім'ї, організацію власного бізнесу тощо).

Сутність витрат домогосподарств та їх класифікація (витрати на товари довгострокового користування, витрати на товари короткострокового споживання, витрати на послуги, заощадження).

Домогосподарства в Україні. Структура сукупних доходів та витрат домогосподарств України

Тема 11. Реструктуризація підприємств

Реструктуризація як комплекс реорганізаційних заходів, з метою виходу підприємства з кризи і забезпечення його подальшого розвитку та комплексний процес всебічного удосконалення підприємства.

Моделі реструктуризації (вартісна модель реструктуризації, портфельні моделі реструктуризації, модель ділової досконалості, прагматична модель реструктуризації).

Види реструктуризації (тактична, стратегічна, адаптаційна, або прогресивна, випереджувальна) та основні напрями їх впровадження.

Складові реструктуризації (реструктуризація менеджменту, стратегічне планування, маркетингова діагностика, фінансова реструктуризація, виробнича реструктуризація, кадрова реструктуризація).

Тема 12. Формування ринкової інфраструктури

Інфраструктура як елемент перехідної економіки та сукупність елементів, що забезпечують і регулюють безперебійне багаторівневе функціонування господарських взаємозв'язків, взаємодію суб'єктів ринкової економіки і рух товарно- грошових потоків.

Функції інфраструктури ринкового типу(забезпечення безперебійного функціонування господарських взаємозв'язків, взаємодії суб'єктів ринкової економіки і руху товарно-грошових потоків та їх регулювання..

Зміст інфраструктури(інституційна складова, інформаційна складова, нормотворча складова та рівень ринкового мислення і поведінки населення.

Головні напрями розвитку складових перехідної інфраструктури (реструктуризація державної власності, роздержавлення, подолання державного монополізму і створення конкурентного середовища; приведення нормативної бази у відповідність до розвитку інституційної складової; зростаючий ступінь входження української економіки і суспільства загалом у світові інформаційні системи одночасно із вжиттям заходів щодо безпеки і врахування національних інтересів; підвищення ролі ментальної складової при ефективному функціонуванні й розвитку інфраструктури).

Особливості формування і функціонування біржового механізму в перехідній економіці (необґрунтоване кількісне зростання біржових інституцій, яке випереджає зростання реальних секторів економіки; використання біржових інституцій для організації руху небіржових товарних активів; неадекватне законодавство; слабке і неефективне державне регулювання розвитку біржових інституцій).

Особливості формування інфраструктури фондового ринку в перехідній економіці (становлення фондового ринку, яке відбувається не природним шляхом на основі розвитку приватної власності, і переважно в результаті приватизації державної власності та створення на базі державних підприємств відкритих акціонерних товариств; нормотворення на фондовому ринку відстає від розвитку інституцій, внаслідок чого, по-перше, чисельність інституцій має тенденцію до неконтрольованого зростання, що перевищує реальні потреби економічної системи, а, по-друге, діяльність інституцій набуває інколи деструктивних або неприродних рис; державне регулювання фондового ринку має несистемний та ситуаційний характер, характеризується невизначеністю уявлень щодо потрібної країні національної моделі фондового ринку; система визначення та захисту прав власності на фондовому ринку внаслідок нерозвиненості інфраструктури переважана трансакційними витратами, що знижує ефективність його існування і заважає виконанню ним функції залучення інвестицій, у тому числі іноземних).

Тема 13. Макроекономічна трансформація

Баланс народного господарства та перехідний характер національного рахівництва в Україні. Сутність та структура системи національних рахунків. Система макроекономічних показників.

Фіскальна політика в перехідний період(становлення податкової та бюджетної системи в Україні, формування доходної та видаткової частин бюджету, дефіцит бюджету і способи його покриття, державний борг України в перехідний період).

Монетарна політика в умовах ринкової трансформації (сутність і причини інфляції в перехідній економіці, попит і пропозиція грошей в перехідній економіці).

Безробіття в перехідний період (безробіття як макроекономічна проблема, рівень безробіття, безробіття в світі, форми безробіття).

Доходи населення та соціальна політика в умовах ринкових перетворень (рівень життя населення та його складові, рівень і диференціація доходів у перехідний період, бідність, її визначення і вимірювання, соціально – орієнтована ринкова система та її моделі(Бісмарка, скандинавська, мБеверіджа, середземноморська), система соціального захисту населення України).

Кредитно – грошова політика в перехідній економіці (грошова база, грошовий обіг, визначення кількості грошей в обігу, грошовий мультиплікатор).

Структурно – інвестиційна політика (структурна перебудова, її необхідність та особливості, зміст структурної політики, інвестиції як основа структурних зрушень в економіці) в перехідній економіці.

Економічне зростання в перехідний період (теорії економічного зростання, концепція економічного зростання).

Тема 14. Міжнародні аспекти перехідного періоду

Глобальні світові тенденції та їх вплив на економіку України (сутність і види глобалізації, вплив глобалізації на міжнародну економічну безпеку і соціально – економічні процеси в Україні, проблеми подолання технологічного розриву, відновлення культурного і наукового потенціалу економіки України).

Інтеграція України до світового господарства (особливості і форми міжнародного поділу праці та інтеграційних процесів в сучасних умовах, взаємовідносини України з регіональними економічними організаціями, взаємовідносини України з світовими фінансовими організаціями, зовнішньоекономічна політика України, міжнародна міграція капіталу і робочої сили та її вплив на динаміку ринкових перетворень в Україні).

Україна та Світова організація торгівлі.

Економічна безпека України (сутність економічної безпеки України в перехідний період та її складові, безпека фінансового сектору економіки та її сфери).

3.1. Плани лекцій

Модуль 1

Тема 1. Феномен перехідної економіки.

1. Історія розвитку економічних систем.
2. Суть перехідної економіки та її типи.
3. Головні риси економіки України перехідного періоду.

Тема 2. Радянська економіка — вихідний стан для ринкової трансформації.

1. Тотальне одержавлення економіки.
2. Сутність та особливості директивного планування.
3. Дефіцитність і надмірна монополізація радянської економіки.
4. Горбачовська перебудова — невдала спроба перебудови радянського суспільства.

Тема 3. Вибір шляхів до ринку. Особливості ринкової трансформації інверсійного типу

1. Сутність, стадії та моделі переходу до ринку.
2. Внутрішні та зовнішні чинники вибору програми економічних Реформ.
3. Зміст і структура ринкової трансформації інверсійного типу.

Тема 4. Економічна теорія та економічна політика в перехідний період: співвідношення і взаємодія.

1. Об'єкти і суб'єкти економічної політики.
2. Концепції трансформації моделі економіки.
3. Основні напрями економічної політики.

Тема 5. Держава як фактор трансформації.

1. Політико-економічна сутність держави.
2. Трансформація економічної ролі і функцій держави (еволюція теоретичних поглядів).
3. Державне підприємництво в перехідній економіці.

Модуль 2

Тема 6. Трансформація відносин власності. Приватизація.

1. Роздержавлення як основа формування ринкової економіки.
2. Приватизація: модель, напрями, етапи і наслідки.

Тема 7. Становлення ринкового механізму ціноутворення

- 1.Сутність ціни та чинники, що на неї впливають.
- 2.Функції, види та етапи формування ціни.
- 3.Методи ціноутворення.

Тема 8. Формування ринку землі і нерухомості.

- 1.Нерухомість як економічна категорія. Характер зв'язку землі і нерухомості.
- 2.Особливості формування ринків землі і нерухомості в перехідний період.

Тема 9. Формування ринку праці

- 1.Ринок праці: сутність, структура та сегментація в перехідний період.
2. Заробітна плата – як форма ціни робочої сили в перехідній економіці.
3. Державне регулювання заробітної плати перехідного періоду.

Тема 10. Домогосподарства й економічна поведінка споживачів перехідної економіки.

- 1.Сутність домогосподарства, еволюція його розвитку та функції в перехідній економіці.
- 2.Доходи та витрати домогосподарств.
- 3.Домогосподарства в Україні.

Тема 11. Реструктуризація підприємств

- 1.Сутність реструктуризації та її види.
- 2.Моделі реструктуризації
- 3.Складові реструктуризації

Тема 12. Формування ринкової інфраструктури

- 1.Інфраструктура як елемент перехідної економіки
- 2.Розвиток інфраструктури реального сектору
- 3.Динаміка інфраструктури фінансового сектору

13.Макроекономічна трансформація

- 1.Баланс народного господарства та перехідний характер національного рахівництва в Україні. Макроекономічні показники.
- 2.Фіскальна політика в перехідний період
- 3.Монетарна політика в умовах ринкової трансформації

Тема 14. Міжнародні аспекти перехідного періоду

1. Сутність і види глобалізації
2. Взаємовідносини України з регіональними економічними організаціями та світовими фінансовими організаціями
3. Сутність економічної безпеки України в перехідний період

3.2. Плани семінарських занять. Модуль 1.

Тема 1. Феномен перехідної економіки

1. Логіка економічного розвитку.
2. Закономірні стадії руху економічних систем.
3. Зміст та риси перехідної економіки.
4. Періодизація суспільства та перехідного періоду.

Тема 2. Економіка радянського типу — вихідний стан для ринкової трансформації

1. Тотальне одержавлення економіки.
2. Директивне планування.
3. Горбачовська перебудова — невдала спроба перебудови радянського суспільства.
4. Дефіцитність і надмірна монополізація радянської економіки.

Тема 3. Вибір шляхів до ринку. Особливості ринкової трансформації інверсійного типу

1. Сутність, стадії та моделі переходу до ринку.
2. Зміст і структура ринкової трансформації інверсійного типу.
3. Особливості первісного нагромадження капіталу в інверсійній економіці.
4. Соціалізація економіки в ринковій трансформації інверсійного типу.

Тема 4. Економічна теорія та економічна політика в перехідний період: співвідношення і взаємодія

1. Об'єкти і суб'єкти економічної політики.
2. Концепції трансформації моделі економіки.
3. Основні напрями економічної політики.

Тема 5. Держава як фактор трансформації

1. Держава в системі суспільних відносин.
2. Трансформація економічної ролі і функцій держави (еволюція теоретичних поглядів).
3. Державний сектор в трансформаційній українській економіці
4. Державне підприємництво в перехідній економіці.

Модуль 2

Тема 6. Трансформація відносин власності

1. Роздержавлення як основа формування ринкової економіки.
2. Приватизація: модель, напрями, етапи і наслідки.

Тема 7. Становлення ринкового механізму ціноутворення

1. Сутність ціни та чинники, що на неї впливають.
2. Функції, види та етапи формування ціни.
3. Методи ціноутворення.
4. Вплив держави на ціноутворення.

Тема 8. Формування ринку землі і нерухомості.

1. Нерухомість як економічна категорія. Характер зв'язку землі і нерухомості.
2. Особливості формування ринків землі і нерухомості в перехідний період

Тема 9. Формування ринку праці

1. Ринок праці: сутність, структура та сегментація в перехідний період.
2. Пропозиція товару на ринку праці.
3. Попит на товар на ринку праці.
4. Світовий досвід регулювання заробітної плати.
5. Договірне регулювання заробітної плати.

Тема 10. Домогосподарства й економічна поведінка споживачів перехідної економіки.

1. Сутність домогосподарства, еволюція його розвитку та функції в перехідній економіці.
2. Доходи та витрати домогосподарств.
3. Домогосподарства в Україні.

Тема 11. Реструктуризація підприємств

1. Сутність реструктуризації та її види.
2. Моделі реструктуризації
3. Складові реструктуризації

Тема 12. Формування ринкової інфраструктури

1. Інфраструктура як елемент перехідної економіки
2. Розвиток інфраструктури реального сектору
3. Динаміка інфраструктури фінансового сектору
4. Розвиток інформаційних мереж.

13. Макроекономічна трансформація

1. Баланс народного господарства та перехідний характер національного рахівництва в Україні. Макроекономічні показники.
2. Фіскальна політика в перехідний період
3. Монетарна політика в умовах ринкової трансформації
4. Безробіття в перехідний період.
5. Інвестиційна політика в перехідний період.

Тема 14. Міжнародні аспекти перехідного періоду

1. Сутність і види глобалізації
2. Взаємовідносини України з регіональними економічними організаціями та світовими фінансовими організаціями
3. Сутність економічної безпеки України в перехідний період

3.3. Самостійна робота студентів.

Тема 1. Феномен перехідної економіки

1. Закономірні стадії руху економічних систем
2. Погляди на зміст та риси перехідної економіки.

Тема 2. Економіка радянського типу — вихідний стан для ринкової трансформації

1. Створення, становлення і трансформування системи планування в Україні(1921 – 1990 рр.).
2. Економічна реформа 1965року.

Тема 3. Вибір шляхів до ринку. Особливості ринкової трансформації інверсійного типу

1. Тенденції перехідних економік.
2. Особливості сучасних трансформаційних процесів.
- 3.Проблеми соціально-орієнтованої ринкової економіки.
- 4.Польський досвід переходу до ринку: уроки для України.

Тема 4. Економічна теорія та економічна політика в перехідний період: співвідношення і взаємодія

- 1.Суть та особливості вітчизняної економічної політики перехідного періоду.
- 2.Дієвість економічної політики держави в контексті ринкового реформування.
3. Актуальні проблеми розвитку економічної теорії на сучасному етапі.

Тема 5. Держава як фактор трансформації

- 1.Держава в системі суспільних відносин.
- 2.Методика вимірювання частки державного сектора в перехідній економіці.

Модуль 2

Тема 6. Трансформація відносин власності

1. Модель приватизації в Україні.
2. Методи приватизації у країнах з перехідною економікою.

Тема 7. Становлення ринкового механізму ціноутворення

- 1.Цінова дискримінація та її види.
2. Особливості формування цін.

Тема 8. Формування ринку землі і нерухомості.

1. Державне регулювання ринків землі і нерухомості.
2. Особливості формування ринку землі в сучасних умовах.

Тема 9. Формування ринку праці

1. Державне регулювання заробітної плати в розвинутих країнах.
2. Сівтовий досвід договірною регулювання заробітної плати.

Тема 10. Домогосподарства й економічна поведінка споживачів перехідної економіки

1. Домогосподарства і розподіл продукту в ринковій економіці.
2. Домогосподарства в перехідній економіці України.

Тема 11. Реструктуризація підприємств

1. Сутність реструктуризації та її види в перехідний період.
2. Моделі реструктуризації провідних країн світу.

Тема 12 . Формування ринкової інфраструктури

1. Інфраструктура перехідної економіки України.
2. Розвиток інформаційних мереж.

Тема 13. Макроекономічна трансформація

1. Сутність та концептуальні принципи системи національних рахунків(СНР).
2. Особливості податкової політики в умовах трансформації
3. Державний борг України в перехідний період.
4. Сутність і причини інфляції в перехідній економіці.
5. Рівень життя населення, його складові та індикатори.

Тема 14. Міжнародні аспекти перехідного періоду

1. Вплив глобалізації на міжнародну економічну безпеку.
2. Зовнішньоекономічна політика України.
3. Інтегральні показники економічної безпеки України.

3.4. Індивідуальна робота студентів

Тематика рефератів.

1. Основні моделі перехідної економіки в постсоціалістичних країнах.
2. Глобальні світові тенденції та перехідний період в Україні.
3. Формування товарно-грошових відносин у економічній думці античності.
4. Концепції переходу постсоціалістичних країн до ринкової економіки.
5. Сутність і закономірності еволюційного переходу економічної системи до наступного типу.
6. Створення, становлення і трансформування системи планування в Україні (1921-1990 рр.).
7. Радянський соціалізм: становлення, криза та реформування.
8. Соціалізація економіки в ринковій трансформації інверсійного типу.
9. Ринок як засіб відродження перехідної економіки України.
10. Стратегія розвитку України в перехідний період.
11. Науково-інноваційне забезпечення сталого економічного розвитку України.
12. Актуальні проблеми стратегії економічного і соціального розвитку на сучасному етапі.
13. Економічна теорія в сучасному світі.
14. Дієвість економічної політики в контексті ринкового реформування.
15. Актуальні проблеми розвитку економічної теорії на сучасному етапі.
16. Моделі державного регулювання в ринковій економіці.
17. Роль держави у формуванні та розвитку інноваційно-конкурентоспроможної економіки.
18. Держава і ринок: необхідність взаємодії у перехідній економіці.
19. Методи і засоби державного регулювання економіки перехідного періоду.
20. Роздержавлення і приватизація – основа формування економіки на соціально-ринкових засадах.
21. Приватизація в перехідній економіці.
22. Функції державної власності: мексиканська модель.
23. Сутність та основні форми процесу роздержавлення в Україні.
24. Соціально – економічний аспект трансформації відносин власності в Україні.
25. Державне регулювання цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників.
26. Державне регулювання цін на продукцію соціального значення.
27. Проблеми ціноутворення в умовах ринкової трансформації економіки України.
28. Глобалізація і національний ринок праці.
29. Міжнародний ринок праці - європейський виклик для українського суспільства

IV. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Закономірні стадії розвитку економічних систем
2. Періодизація розвитку суспільства.
3. Зміст, риси та типи перехідної економіки
4. Періодизація перехідного періоду.
5. Методи перетворень планово-централізованої економіки
6. Тотальне одержавлення економіки: соціально-економічні передумови та теоретичні положення.
7. Сутність директивного планування. Структура та види планів.
8. Нагромадження кризових явищ у радянській економіці в 70-80-х роках ХХ ст.
9. Горбачовська перебудова як спроба перебудови радянського суспільства
10. Зміст і структура ринкової трансформації
11. Особливості первісного нагромадження капіталу в перехідній економіці
12. Переструктурування економіки в перехідній економіці в перехідній економіці
13. Соціалізація економіки в ринковій трансформації в перехідній економіці
14. Стадії та моделі переходу до ринку
15. Сутність політики дирижизму і лібералізму в перехідних економіках початку ХХІ століття
16. Сутність, об'єкти, суб'єкти та основні напрями економічної політики в перехідній економіці
17. Основні цілі та принципи економічної політики в перехідній економіці
18. Основні напрями економічної політики в перехідній економіці
19. Економічна роль держави та її функції в перехідній економіці
20. Склад, структура та особливості функціонування державного сектора економіки України
21. Державне підприємництво в перехідній економіці
22. Роздержавлення як основа формування ринкової економіки (мета, механізм та форми)
23. Приватизація: темпи та способи.
24. Етапи, наслідки та ефективність приватизації в Україні.
25. Сутність та види конкуренції в перехідній економіці
26. Зміст та класифікація монополій в перехідній економіці
27. Подолання соціальних, організаційно-управлінських і структурних основ монополізму
28. Система антимонопольного захисту в перехідній економіці
29. Основні напрями формування конкурентного середовища в перехідній економіці
30. Сутність, функції та види цін. Чинники, які впливають на ціну.

31. Методи ціноутворення. Цінова дискримінація.
32. Вплив держави на ціноутворення в перехідній економіці
33. Особливості формування ринку землі в перехідній економіці
34. Особливості формування ринку нерухомості в перехідний період
35. Структура ринку нерухомості в Україні
36. Особливості функціонування ринку землі в Україні. Основні напрями його подальшого розвитку
37. Ринок праці в перехідній економіці: сутність і структура
38. Попит та пропозиція робочої сили на ринку праці
39. Заробітна плата як форма ціни робочої сили та її державне регулювання в Україні
40. Сутність домогосподарства, еволюція його розвитку та функції у перехідній економіці.
41. Доходи та витрати домогосподарств
42. Домогосподарства в перехідній економіці України.
43. Сутність та моделі реструктуризації підприємств в перехідній економіці
44. Складові реструктуризації підприємств. Тактична та стратегічна реструктуризація
45. Ринкова інфраструктура як елемент перехідної економіки
46. Розвиток інфраструктури реального сектору
47. Динаміка інфраструктури фінансового сектору
48. Баланс народного господарства та перехідний характер національного рахівництва в Україні
49. Концептуальні принципи системи національних рахунків
50. Система макроекономічних показників
51. Особливості встановлення рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції в трансформаційній економіці
52. Формування доходної і видаткової частин бюджету в перехідній економіці. Дефіцит бюджету і способи його покриття
53. Державний борг України в перехідний період
54. Сутність і причини інфляції в перехідній економіці
55. Попит і пропозиція грошей у перехідній економіці
56. Безробіття в перехідний період
57. Рівень життя населення, його складові та індикатори
58. Рівень і диференціація доходів у перехідний період
59. Бідність, її визначення і вимірювання
60. Система соціального захисту населення України
61. Бюджетно-податкова (фіскальна) політика в перехідній економіці
62. Кредитно-грошова політика в перехідній економіці
63. Структурна перебудова, її необхідність та особливості в перехідній економіці
64. Економічне зростання в перехідний період

65. Сутність і види глобалізації, її вплив на перехідні процеси в Україні.
66. Взаємовідносини України з регіональними та світовими фінансовими організаціями
67. Зовнішньоекономічна політика в перехідній економіці України.
68. Міжнародна міграція капіталу та її вплив на динаміку ринкових перетворень в Україні
69. Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на динаміку ринкових перетворень в Україні
70. Сутність та складові економічної безпеки України в перехідний період

V. Порядок поточного і підсумкового контролю та оцінювання знань студентів

№	Види навчальної діяльності	Кількість балів		Примітка
		мінімум	максимум	
1.	Активність студентів на семінарських заняттях та їх самостійна робота	15 20*	25	Види навчальної діяльності студента та критерії оцінювання його знань, умінь і навичок подані вище.
2.	Науково-студентська робота	5	5	
2.	Виконання модульних завдань			Модуль включає 4 завдання: 2 теоретичних питання, один тест, одна вправа. Можливі оцінки завдань: 5;5,4,1;0. Обов'язковим є відповідь на теоретичне питання.
	-1 модуль	5	10	
	-2 модуль	5	10	
4.	Разом поточний контроль	30	50	
5.	Іспит	30	50	Іспит включає 5 питань: 3 – теоретичні, тест, вправу. Можливі оцінки теор. питання: 13;10;7; 0;. тест – 5; 0; вправа – 6; 5; 4; 0.
6.	Всього	60	100	

*для студентів, які не займаються науково-студентською роботою.

**Рейтингова шкала оцінювання знань, умінь і навичок студентів НПУ
імені М.П.Драгоманова**

<i>За шкалою ECTS</i>	<i>За шкалою НПУ</i>	<i>Визначення</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	
			<i>Екзамен</i>	<i>Залік</i>
<i>A</i>	<i>90-100</i>	<i>Відмінно</i>	<i>5 (відмінно)</i>	<i>зараховано</i>
<i>B</i>	<i>80-89</i>	<i>Дуже добре</i>	<i>4 (добре)</i>	
<i>C</i>	<i>70-79</i>	<i>Добре</i>	<i>3 (задовільно)</i>	
<i>D</i>	<i>65-69</i>	<i>Задовільно</i>		
<i>E</i>	<i>60-64</i>	<i>Достатньо</i>		
<i>FX</i>	<i>35-59</i>	<i>Незадовільно з можливістю повторного складання</i>	<i>2 (незадовільно)</i>	<i>незараховано</i>
<i>F</i>	<i>1-34</i>	<i>Незадовільно з обов'язковим повторним курсом</i>		

VI. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Беляєв Олександр Олександрович, Бебело Анатолій Семенович, Комяков Олександр Михайлович. Держава і перехідна економіка: механізм взаємодії / Київський національний економічний ун-т. — К. : КНЕУ, 2003. — 190с. Маркс К. Капітал // Маркс К., Енгельс Ф. — Твори, вид. 2-е, тт. 23-26.
2. Геєць Валерій Михайлович, Панченко Євген Григорович, Лібанова Елла Марленівна, Варналій З. С., Гриценко А. А. Перехідна економіка: Підручник для студ. вищ. навч. закл., що навчаються за освітньо-профес. програмою підготовки бакалавра напряму "Економіка та підприємництво" / Валерій Михайлович Геєць (ред.). — К. : Вища школа, 2003. — 592с.
3. Геєць В. М., Александрова В. П., Барановський О. І., Близнюк В. В., Богдан І. В. Економіка України: підсумки перетворень та перспективи зростання / Інститут економічного прогнозування НАН України / В.М. Геєць (ред.). — К. : Форт, 2000. — 422с.
4. Дімант Геннадій Семенович. Перехідна економіка=Economy in Transition/ Дімант, Г. С.: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Миколаївський держ. гуманітарний ун-т ім. Петра Могили. — Миколаїв : Видавництво МДГУ ім. П.Могили, 2002. — 303с.
5. Душанич Татьяна Николаевна, Душанич Йован Б. Экономика переходного периода / Институт международного права и экономики. — М., 1996. — 184с.
6. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред. В.Д.Базилевича. — К.:Знання-Прес, 2008. — 518с.
7. Єщенко П.С. Економіка для всіх. — К.: Вища школа, 2009. — 478с.
8. Заблоцький Богдан Федорович. Перехідна економіка: Посібник. — К. : Видавничий центр "Академія", 2004. — 511с.
9. Злупко Степан Миколайович. Перехідна економіка: сучасна Україна: навч. посіб.. — К. : Знання, 2006. — 324с. — (Серія "Вища освіта XXI століття").
10. Красникова Евгения Васильевна. Экономика переходного периода: учеб. пособие для студ., обучающихся по направлению "Экономика" и др. экон. спец.. — 3-е изд., стер. — М. : Омега-Л, 2008. — 341с.
11. Кукурудза І.І.Економіка України перехідного періоду. Матеріали лекцій та семінарів. — Черкаси: Видавничий відділ Черкаського держуніверситету імені Богдана Хмельницького, 2002. — 112с.
12. Лукінов Іван Іларіонович. Економічні трансформації (наприкінці ХХ сторіччя) / НАН України; Інститут економіки. — К., 1997. — 455 с.
13. Мау В., Баткибеков С., Дробышевский С., Синельников-Мурылев С., Улюкаев А. Экономика переходного периода: Очерки экон. политики посткоммунист. России. 1998-2002 / Институт экономики переходного периода / Егор Тимурович Гайдар (глав.ред.) — М. : Дело, 2003. — 831с.

14. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. / [Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І.]; за ред. С.В.Мочерного. — Львів: Світ, 2005. Т. 1. - 2005. — 616 с.
15. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. / [Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І.]; за ред. С.В.Мочерного. — Львів: Світ, 2006.
16. Мочерний С.В. Економічна теорія. Навч. посіб. — К.: ВЦ “Академія”, 2008. — 640с.
17. Особливості державного регулювання економіки в сучасній Україні: навч. посіб. / В.В. Приходько, В.Г. Вікторов, О.М. Пшінько, А.А. Покотілов, І.В. Шереметьєва; Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. академіка В.Лазаряна. — Д., 2007. — 200 с.
18. Павловський М. А. Суспільство і економіка перехідного періоду. Шлях України: Навч. посібник. - К: Техніка, 1997. - 152 с.
19. Перехідна українська економіка: стан і перспективи / А. Філіпенко (ред.)Марта Гумен (упоряд.), В. Бандера (ред.). — К. : Академія, 1996. — 224 с.
20. Перехідна економіка = Economy in Transition: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.С. Дімант; Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. П.Могили. — Миколаїв, 2002. — 303 с.
21. Перехідна економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., що навч. за освіт.-профес. прогр. підготов. бакалавра напряму "Економіка та підприємництво" / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова, З.С. Варналій, А.А. Гриценко. — К.: Вища шк., 2003. — 592 с.
22. Сакс Джефрі, Пивоварський Олександр. Економіка перехідного періоду (Уроки для України): Пер.з англ.. — К. : Основи, 1996. — 345с.
23. Трансформаційна економіка: Навчальний посібник. — 2-ге вид., без змін /В.С. Савчук, Ю.К. Зайцев, І.Й. Малий та ін.; За ред. В.С. Савчука, Ю.К. Зайцева. — К.: КНЕУ, 2008. — 616с.
24. Чухно А.А. Твори: у 3 Т. / А. А. Чухно — К., 2006. Т.1: Становлення і розвиток ринкової економіки. — 2006. — 592с.
25. Чухно А.А. Твори: у 3 Т. / А. А. Чухно — К., 2006.Т.2: Інформаційна постіндустріальна економіка: теорія і практика. — 2006. — 512с.

Законодавчі акти України

1. Конституція України. К.: 1996 (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 2222-IV від 08.12.2004).
2. “Про власність” від 7 лютого 1991 р. //”Голос України”, 24 квітня 1991 р.
3. “Про зайнятість населення” від 1 березня 1991 р. //”Голос України”, 22 березня 1991 р.

4. “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. // “Відомості ВР УРСР.- 1991.- № 29.
5. “Про цінні папери і фондову біржу” від 18 червня 1991 р. // “Відомості ВР УРСР.- 1991.- № 38.
6. “Про захист іноземних інвестицій в Україні” від 10 вересня 1991 р. // “Відомості ВР України.- 1991.- № 46.
7. “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. // “Відомості ВР України.- 1991.- № 49.
8. “ Про підприємництво ”. //Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 14, ст.168 (Закон втрачає чинність з 01.01.2004 року, крім статті 4, на підставі Господарського Кодексу N 436-IV (436-15) від 16.01.2003, ВВР, 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144.
9. “ Про підприємства ” //Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 24, ст.272(Закон втратив чинність на підставі Господарського Кодексу N 436-IV від 16.01.2003, ВВР, 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144).
10. “Про товарну біржу” від 10 грудня 1991 р. // “Відомості ВР України.- 1992.- № 10.
11. “Про форми власності на землю” від 30 січня 1992 р. // “Відомості ВР України.- 1992.- № 18.
12. “Про колективне сільськогосподарське підприємство” від 14 лютого 1992 р. // “Голос України”.- 1992. - 20 березня.
13. “Про обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” від 18 лютого 1992 р. // “Голос України”, - 1992. – 29 квітня.(Закон втратив чинність на підставі Закону “Про захист економічної конкуренції “(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 12, ст.64)
14. “Про приватизаційні папери” від 6 березня 1992 р. // “Відомості ВР України.- 1992.- № 24.
15. “Про споживчу кооперацію”. // “Відомості ВР України.- 1992.- № 3.
16. “Про банкрутство” від 14 травня 1992 р. Правда України.- 1992.- 9 червня.
17. “Про приватизацію державного житлового фонду” від 19 червня 1992 р. // “Голос України”, - 1992.- 22 липня.
18. “Про антимонопольний комітет України” від 26 липня 1993 р. // “Голос України”, - 1993.- 21 грудня.
19. Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про оренду майна державних підприємств та організацій” від 14 березня 1995 р. //”Урядовий кур’єр”, 1995, 25 травня.
20. “Про оплату праці” від 24 березня 1995 р. // “Урядовий кур’єр”, 1995, 18 травня.
21. Про внесення змін і доповнень до закону Української РСР “Про бюджетну систему Української РСР” від 29 червня 1996 р. //”Урядовий кур’єр, 1995, 20 липня.

22. “Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про приватизацію невеликих державних підприємств /малу приватизацію/” від 15 травня 1996р. // “Урядовий кур’єр”, 1996, 22 серпня.
23. Про захист від недобросовісної конкуренції”. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 36, ст.164 .
24. “Про внесення змін до Закону України “Про приватизацію майна державних підприємств” від 19 лютого 1997 р. // “Урядовий кур’єр”, 1997, 15 травня.
25. “Про внесення змін до Закону України “Про систему оподаткування” від 19 лютого 1997 р. // “Урядовий кур’єр”, 1997, 20 березня.
26. “Про податок на додану вартість” від 3 квітня 1997 р. // “Урядовий кур’єр”, 1997, 8 травня.
27. “Про внесення змін до Закону України “Про оподаткування прибутку підприємства” від 22 травня 1997 р. . // “Урядовий кур’єр”, 1997, 12 червня.
28. “Про лізинг”. // “Урядовий кур’єр”, 1998, 10 січня.
29. “Про концесії.”//”Урядовий кур’єр”, 1992, 22 вересня.
30. “Про Національний банк України”. // “Урядовий кур’єр”, 1999, 1 липня /”Орієнтир”, № 26/99/.
31. “Про внесення змін до Закону України “Про банкрутство”. // “Урядовий кур’єр”, 1999, 15 вересня /”Орієнтир”, № 37/99/.
32. “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”. //”Голос України”, 2000, 11 квітня.
33. “Про державне регулювання та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” від 23 березня 2000 року //”Голос України”, 2000, 5 травня.
34. “Про внесення змін до Закону України “Про національний банк України” // “Голос України”, 23 серпня 2000 року.
35. “Про особливості приватизації об’єктів незавершеного виробництва” // “Голос України”, 2000, 21 жовтня.
36. “Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. // “Голос України”, 2000, 9 листопада.
37. “Про державну підтримку малого підприємництва” // “Голос України”, 2000, 28 грудня.
38. “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 25, ст.195.
39. “Про банки і банківську діяльність”. // “Урядовий кур’єр”, 2001, 17 січня.
40. “Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”. // “Урядовий кур’єр”, 2001 25 січня. Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва в Україні. // “Урядовий кур’єр”, 2001, 14 березня. Орієнтир, № 11.
41. “Про захист економічної конкуренції”. // “Урядовий кур’єр”, 2001, 21 березня.
42. Бюджетний кодекс України //”Урядовий кур’єр”, 2001, 25 липня.

43. Про інститути спільного інвестування /пайові та корпоративні інвестиційні фонди/. // “Урядовий кур’єр”, 2001, 25 квітня.
44. Земельний кодекс України. // “Урядовий кур’єр”, 2001, 15 листопада.
45. “Про кредитні спілки”. // “Урядовий кур’єр”, 2002, 23 січня. Орієнтир. №3.
46. Закон України “ Про податок з фізичних осіб” // “Урядовий кур’єр”, 2003, 12 липня.
47. Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 року. – К.: Атака, 2003. – 208с.
48. Про особисте селянське господарство // Урядовий кур’єр, 2003, 11 червня (Орієнтир, № 21).
49. “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” // “Урядовий кур’єр”, 2003, 14 серпня.
50. “Про охорону земель” від 19.06.2003 р. “Урядовий кур’єр” 2003 р., 6 серпня (орієнтир №29)
51. “Про кооперацію” від 10.07.2003 р. //”Урядовий кур’єр”, 2003, 27 серпня (Орієнтир №32).
52. “Про фермерське господарство” від 19.06.2003 р. //”Урядовий кур’єр”, 2003, 28 серпня.
53. “Про іпотеку” від 5.06.2003 р.//”Урядовий кур’єр”, 2003, 1 жовтня (Орієнтир”37).
54. “Про внесення змін до закону України “Про оренду землі” від 2.10.2003 р. //Урядовий кур’єр”, 2003, 5 листопада (Орієнтир №42)
55. Цивільний процесуальний кодекс України// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 40-41, 42, ст.492 .
56. “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності ” // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 9, ст. 79 .
57. “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення правового захисту економічної конкуренції від 31.05.2005. //”Урядовий кур’єр”, 2005 р., 24 червня.
58. “Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року. //”Урядовий кур’єр”, 2005 р., 16 листопада (орієнтир, №42).
59. “Про холдінгові компанії в Україні”. //”Урядовий кур’єр”, 2006 р., 18 квітня (Орієнтир №11).
60. „Про внесення змін до Закону України „Про банки і банківську діяльність” /”Урядовий кур’єр”, 2006р., 8 грудня.
61. Про акціонерні товариства ”. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008, N 50-51, ст.384 .
62. Податковий кодекс України N 2856-VI від 23.12.2010 Електронний ресурс: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
63. “Про Державний бюджет України на 2011 рік ”.//www.ligazakon.ua

Укази Президента України

1. “Про грошову реформу в Україні” // “Урядовий кур’єр”, 1996, 29 серпня.
2. “Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки” від 3 грудня 1999 р. // “Урядовий кур’єр”, 1999, 8 грудня.

Постанови Верховної Ради України

1. Концепція переходу Української РСР до ринкової економіки. Затверджена ВР УРСР 1 листопада 1990 року // «Радянська Україна», 1990, 16 листопада.
2. Концепція роздержавлення і приватизації підприємств, землі і житлового фонду. Схвалена Верховною Радою України // «Вечірній Київ», 1991, 6 грудня

Додаткова:

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспектива розвитку: Інформ.-ана-літ. зб. (вий. 3). - К.: УАЕ УААН, 1999. -463 с.
2. Албегова И. М., Емцов Р. Г., Холопов А. В. Государственная экономическая политика: опыт перехода к рынку / Под общ. ред. А. В. Сидоровича. — М.: Дело и Сервис, 1995. — 319 с.
3. Александров Ю. Г. Переходная экономика: российская версия. - М.: ИВ РАН, 1999. -400 с.
4. Аніловська Г. Я. Державний фактор трансформаційних перетворень в економіках перехідного періоду/ Львів, комерційна акад. — Л.: Вид-во ЛКА, 2002. - 324 с.
5. Антикризисное управление: от банкротства — к финансовому оздоровлению / Под ред. Г. П. Иванова. - М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1995.- 320 с.
6. Річний звіт 2000 / Антимонопольний ком. України. - К.: Логос, 2001. - 248 с.
7. Річний звіт 2009 / Антимонопольний ком. України. - К.: Логос, 2010. - 136 с.
8. Базилюк А., Волик В. Стратегія цінової політики у ринковій трансформації економіки України //Розбудова держави. — К., 1997. — № 11.
9. Байройтер У., Вайсенбургер У., Вахненко Т., Вінценц Ф., Гумміх А. Зрушення до ринкової економіки: Реформи в Україні:погляд зсередини / Лутц Гоффманн (ред.), Аксель Зінденберг (ред.). — К. : Фенікс, 1997. — 287с.
10. Батура О. В., Комарова К. В. Іноземні інвестиції в системі становлення ринкової економіки України. — Д. : Наука і освіта, 2002. — 180 с.

11. Біла С. Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 2001.- 408 с.
12. Беляев Олександр Олександрович, Бебело Анатолій Семенович, Комяков Олександр Михайлович. Держава і перехідна економіка: механізм взаємодії / Київський національний економічний ун-т. — К. : КНЕУ, 2003. — 190с.
13. Бодров В. Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління: Навч. посіб./ Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. — К.: Вид-во УАДУ, 2002. - 104 с.
14. Варналій З. С. Державна політика підтримки малого підприємництва: Монографія. — К.: ШСД, 1996. - 130 с.
15. Варналій З.С. Організація підприємництва: Навч. посіб. — К.: Ін-т приватного права і підприємництва, Міжнар. ін-т ринкових відносин і підприємництва, 2000. - 128 с.
16. Гальчинський А. Україна: поступ у майбутнє. — К.: Основи, 1999. - 220 с.
17. Гальчинський А., Геєць В., Кінах А., Семиноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ. — К.: Знання України, 2002. — 326 с.
18. Геєць В. Нестабільність та економічне зростання. - Х.: Форт, 2000. - 342 с.
19. Геєць В. М., Александрова В. П., Барановський О. І., Близнюк В. В., Богдан І. В. Економіка України: підсумки перетворень та перспективи зростання / Інститут економічного прогнозування НАН України / В.М. Геєць (ред.). — К. : Форт, 2000. — 422с.
20. Геєць Валерій Михайлович, Панченко Євген Григорович, Лібанова Елла Марленівна, Варналій З. С., Гриценко А. А. Перехідна економіка: Підручник для студ. вищ. навч. закл., що навчаються за освітньо-профес. програмою підготовки бакалавра напряму "Економіка та підприємництво" / Валерій Михайлович Геєць (ред.). — К. : Вища школа, 2003. — 592с. : рис. — Бібліогр.: с. 505-508.
21. Государственное регулирование рыночной экономики: Учеб./ Под общ. ред. В. И. Кушлина. — 2-е изд., доп. и перераб. — М.: Изд-во РАГС, 2002. - 832 с.
22. Держава та економічне зростання (концепція державного регулювання відтворювальних процесів в економіці України) / НАН України. Ін-т екон. прогнозування; За ред. Б. Є. Кваснюка. - К., 2001. - 88 с.
23. Дімант Геннадій Семенович. Перехідна економіка=Economy in Transition/ Дімант, Г. С.: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Миколаївський держ. гуманітарний ун-т ім. Петра Могили. — Миколаїв : Видавництво МДГУ ім. П.Могили, 2002. — 303с.
24. Душанич Татьяна Николаевна, Душанич Йован Б. Экономика переходного периода / Институт международного права и экономики. — М., 1996. — 184с.
25. Економіка України в перехідний період. — К.: Ін-т економіки НАН України, 2000. — 103 с.

26. Економіка України в перехідний період: Зб. наук. пр. / НАН України; Інститут економіки / Л.К. Безчасний (відп.ред.). — К., 2000. — 104с.
27. Економіка України: підсумки перетворень та перспективи зростання / За ред. В. М. Гейця; НАН України. Ін-т екон. прогнозування. — Х.: Форт, 2000. - 432 с.
28. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-т екон. прогнозування: Фенікс, 2003. — 1008 с.
29. Єщенко П. С, Кваснюк Б. Є., Бірюков О. А. Нова модель держави. — Слов'янськ: Печатний двор, 2002. - 144 с.
30. Заблоцький Богдан Федорович. Перехідна економіка: Посібник. — К.: Видавничий центр "Академія", 2004. — 511с.
31. Злупко Степан Миколайович. Перехідна економіка: сучасна Україна: навч. посіб.. — К. : Знання, 2006. — 324с.
32. Колодко Гжегож В. От шока к терапии. Политическая экономия постсоциалистических преобразований. — М.: ЗАО «Журнал-эксперт», 2000. - 389 с.
33. Красникова Евгения Васильевна. Экономика переходного периода: Учеб. пособие для студ., обучающихся по направлению "Экономика" и др. экон. спец.. — 2.изд., перераб. и доп. — М. : Омега-Л, 2006. — 341с. — (Серия "Высшее экономическое образование").
34. Курс переходной экономики: Учеб. для вузов / Под ред. Л. И. Абалкина. - М.: ЗАО «Финстатинформ», 1997. - 640 с.
35. Лібанова Е. М. Соціальна стратифікація в Україні: проблеми статистичного вимірювання // Проблеми статистики: Зб. наук, праць. Вип. 2. -К., 2000. - С. 25-35.
36. Механізм структурних зрушень в економіці України: Монографія / За ред. В. І. Кононенка, - К.: Ін-т економіки НАНУ, 2002. — 288 с.
37. Особливості державного регулювання економіки в сучасній Україні: навч. посіб. / В.В. Приходько, В.Г. Вікторов, О.М. Пшінько, А.А. Покотілов, І.В. Шереметьєва; Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. академіка В.Лазаряна. — Д., 2007. — 200 с.
38. Перехідна економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл., що навч. за освіт.-профес. прогр. підготов. бакалавра напряму "Економіка та підприємництво" / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова, З.С. Варналій, А.А. Гриценко. — К.: Вища шк., 2003. — 592 с.: рис. — Бібліогр.: с. 505-508.
39. Перехідна українська економіка: стан і перспективи / За ред. В. Гейця. — К.: Академія, 1996.- 219 с.
40. Перехідна економіка: проблеми теорії і практики / З.Г. Ватаманюк (ред.) . — Львів: Інтереко, 1999. — 546с. — Львів, 1999.
41. Переходный период: анализ и уроки первого десятилетия для стран Восточной Европы и бывшего Советского Союза. Исследование Всемирного банка: Пер. с англ. — М.: Весь мир. - 296 с.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Тематичний план дисципліни.....	6
3. Зміст програми.....	7
4. Орієнтовні питання до іспиту.....	23
5. Порядок поточного і підсумкового контролю знань.....	26
6. Література.....	28

Програма розглянута і затверджена на засіданні кафедри економічної теорії НПУ імені М.П. Драгоманова 23 березня 2011 року, протокол № 10.

Завідувач кафедрою

(Підпис)

Радченко В.В.

Програма розглянута і схвалена на засіданні Науково-методичної Ради НПУ імені М.П. Драгоманова _____ р. Протокол № .

Підписано до друку 07.11.2011 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Наклад 30 пр. Зам. № 689
Віддруковано з оригіналів.

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.
(044) 239-30-26.

**Робота видана за кошти університету.
Продажу не підлягає!**